

Professor emeritus Boris Kamenar
redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti
1929 - 2012

Zauvijek nas je napustio, 12. srpnja 2012. godine, professor emeritus Boris Kamenar, redoviti član *Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, predsjednik i počasni predsjednik *Hrvatske kristalografske zajednice*, dobitnik brojnih nagrada i priznanja, *Republičke nagrade za znanstveni rad Ruđer Bošković*, *Nagrade grada Zagreba*, *Državne nagrade za životno djelo*. Neumitna sudbina bila je ovaj puta jača, iako je doslovno do zadnjega daha promišljao o svojoj kemiji i kristalografiji, o položaju i značaju znanosti u društvu. Veselio se svakom novom uspjehu svojih sljedbenika u kristalografiji, kemiji i znanosti općenito.

Rođen je u Sušaku 20. veljače 1929. godine, gdje je završio osnovno i srednje školovanje. Diplomirao je na *Tehničkom fakultetu* u Zagrebu 1953. godine. Vodio je *Laboratorij za kemijska i mehanička istraživanja* tvornice *Vulkan* u Rijeci. U *Odjelu strukturne i anorganske kemije* u *Institutu Ruđer Bošković* izabran je za asistenta 1956. godine. Doktorirao je temom *Nova metoda za dobivanje čistog silicija i bora* 1960. godine pod mentorstvom profesora Drage Grdenića. Na *Kemijskom odsjeku*, u *Zavodu za opću i anorgansku kemiju Prirodoslovno matematičkog fakulteta* u Zagrebu izabran je za docenta 1962., za izvanrednog profesora 1966. te za redovitog profesora 1972. godine. Vodio je predmete: *Opća kemija*, *Opća i anorganska kemija*, *Anorganska kemija*, *Kristalokemija i anorganska stereokemija*, *Organometalni spojevi*. Vodio je poslijediplomski sveučilišni studij *Kemije* te predavao predmete: *Moderne metode anorganske kemije*, *Odabrana poglavlja kristalokemije*, *Difrakcija rentgenskih zraka u monokristalnom i polikristalnom uzorku*. Kao dugogodišnji nastavnik i profesor kemije odgojio je brojne naraštaje studenata, magistara i doktora znanosti. Obnašao je dužnosti pročelnika *Kemijskog odsjeka PMF-a*, predstojnika *Zavoda za opću i anorgansku kemiju*, prodekana i dekana *PMF-a*. Djelovao je kao dopredsjednik i predsjednik *Hrvatskog kemijskog društva* i član *Uredništva časopisa Croatica Chemica Acta*. Bio je član *Kraljevskog kemijskog društva* (London) i *Američkog kemijskog društva*. Za člana suradnika *Hrvatske* (tada: *Jugoslavenske*) *akademije znanosti i umjetnosti* izabran je 1975., za izvanrednog člana 1988. a za redovitog člana 1991. godine.

Kristalografiju i našu *Hrvatsku kristalografsku zajednicu* volio je iznad svega i stalno se brinuo i zalagao za njen razvoj. Zajedno s profesorom Dragom Grdenićem osnovao je u okviru *Akademije Jugoslavenski centar za kristalografiju* daleke 1966. godine. Obnašao je dužnost tajnika *Centra* do njegova gašenja 1991. godine. U tom razdoblju sudjelovao je u priređivanju godišnjih kristalografskih konferencija, uključujući šest konferencija s kristalografima Italije i *Europskog kristalografskog sastanka* 1991. godine. Poznao je mnogo uglednih znanstvenika-kristalografa u Europi i svijetu. Bio je gostujući znanstvenik/profesor u *Laboratory of Chemical Crystallography, University of Oxford* (1964.-1965.) kod nobelovke Dorothy Hodgkin, na *All Souls College - University of Oxford* (1971.-1972.), te na *University of Auckland, Novi Zeland* (1980.) i *Massey University, Palmerston North, Novi Zeland* (1989.-1990., 1995.-1996.). Zalagao se za osnivanje *Europske kristalografske zajednice* i bio njen predsjednik i dopredsjednik (1978.-1984.). Po osnutku Republike Hrvatske sudjelovao je u osnivanju *Hrvatske kristalografske zajednice* 1992. godine i njenom prijemu u punopravno članstvo u *ECA* i *IUCr*. Bio je predsjednik *Hrvatske kristalografske zajednice* od osnutka do 2006. godine i sudjelovao u organizaciji godišnjih kristalografskih sastanaka s međunarodnim sudjelovanjem zajedno s kristalografima iz Republike Slovenije.

Na početku svoje znanstvene djelatnosti profesor Kamenar se bavio pionirskim istraživanjem priređivanja čistog silicija i bora s ciljem primjene u poluvodičkim sklopovima. Glavno

područje njegova istraživanja bila je rentgenska strukturna analiza anorganskih, kompleksnih i organskih spojeva. U sklopu rješavanja kristalnih struktura zanimao se za utvrđivanje stereokemijske funkcije nepodijeljenog elektronskog para. Istraživao je kristalne strukture kompleksnih spojeva prijelaznih metala, osobito kompleksnih spojeva molibdena. Treba istaknuti radove o kristalnoj strukturi organskih spojeva od biološkog i farmakološkog interesa, npr. nove makrocikličke antibiotike iz reda azalida. Objavio je 129 znanstvenih radova u nizu prestižnih međunarodnih časopisa (npr. *Acta Crystallographica*, *Inorganica Chimica Acta*, *Zeitschrift für Kristallographie*, *Proc. Royal Society (London)*, *J. Chem. Soc. Dalton Trans.*, *Polyhedron*, *Croatica Chemica Acta*), te oko 20 stručnih radova. Podnio je preko 200 priopćenja na znanstvenim skupovima, te oko 30 pozivnih predavanja, većinom u inozemstvu. Bio je voditelj niza znanstvenih projekata. U *Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti* obnašao je dužnost voditelja *Odbora za međunarodnu suradnju*. Velikim zalaganjem pridonio je uspostavi veza *Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* s akademijama niza europskih država.

Svoju znanstvenu i nastavničku djelatnost opisao je u knjižici *Sjećanja jednog kemičara* u posebnom izdanju *Hrvatskog društva kemijskih inženjera i tehnologa* i časopisa *Kemija u industriji*, Zagreb, 2011. godine.

Professor emeritus Boris Kamenar nas je neizmjereno zadužio svojim predanim radom i djelovanjem u kristalografskoj, kemijskoj i općenito u znanstvenoj zajednici.

Zadržat ćemo Profesora Kamenara u našem trajnom sjećanju.

Stanko Popović

Dubravka Matković-Čalogović

Hrvatska kristalografska zajednica